

Liften naar de hemel

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Lex Paleaux

Liften naar de hemel

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 6606 2

© 2024 Lex Paleaux

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © Melissa Karlberg /

Arcangel Images

Foto auteur © Dirk-Jan van Dijk

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

*But when the day is done and the sun goes down
And the moonlight's shining through
Then like a sinner before the gates of Heaven
I'll come crawling on back to you*

Jim Steinman

‘Ben je nerveus? Het zweet staat op je voorhoofd, maar misschien is dat ook niet zo gek.’

Ik keek in de donkerbruine ogen van de stewardess en wist niet wat ik moest zeggen. Hoewel ik zestien was, voelde ik mij een twaalfjarige die voor het eerst naar de middelbare school zou gaan. Ik had geen flauw benul van wat ik kon verwachten en wist dus ook niet waar ik nerveus voor moest zijn. Haar panty glom een beetje, dat gaf een gek gevoel in mijn onderbuik en daarbeneden. Haar Nederlands had een Engels accent. Het verbaasde me dat ze Nederlands sprak, het stelde gerust. Ik trommelde met mijn vingers op mijn walkman en hield hem omhoog.

‘Kijk, deze is nieuw, mijn vorige was gevallen. Speciaal voor deze reis heb ik een extra sterke gekocht, het is een Sony Sports-walkman model WM-B53.’

De stewardess bekeek de knalgele, plastic behuizing aandachtig en probeerde te ontcijferen wat er op het cassettebandje stond.

‘Bon Jovi, het is hun debuutalbum met hun doorbraakhit “Runaway” erop, kent u die?’

Ze schudde glimlachend haar hoofd en gaf mij de walkman terug.

‘Zo te zien ben jij dol op muziek.’ Ze wees naar mijn open rugzak waarin verschillende cassettebandjes voor het grijpen lagen. De meeste waren door mijzelf opgenomen, een aantal waren originelen die ik van mijn zakgeld had gekocht. Ik pakte een van de bandjes en liet haar het hoesje zien.

‘Dit album heet *A Kind of Magic* en het is van de band Queen, het komt uit in 1986. Ik ben hun allergrootste fan, denk ik.’

‘Nou, grootste Queen-fan aller tijden, we gaan zo vertrekken en ik kan me best voorstellen dat het een magische ervaring zal zijn voor iemand die nog nooit heeft gevlogen. Als je me nodig hebt moet je op dit belletje drukken.’

Ik bestudeerde het knopje en vervolgens haar weglopende pantybenen aandachtig. Het gigantische vliegtuig van Northwest Airlines zat propvol en iedereen leek iets van haar te willen. Ze was naar alle passagiers even vriendelijk en vol aandacht. Af en toe keek ze mijn kant op en kreeg ik een knipoog. Ik nam mij voor om haar beste passagier te zijn en luisterde geconcentreerd naar de instructies van de piloot. Mijn Engels was goed, en dat was bijzonder aangezien ik mijn mavo niet eens had afgemaakt. Urenlang luisteren naar de stem van Freddie Mercury en in een Engels woordenboek de onbekende woorden opzoeken, had mij meer gebracht dan de lesstof op school. Het kostte me dan ook geen enkele moeite om de gezagvoerder te volgen.

Mijn reis ging beginnen. Ik was onderweg naar Canada, de stad Winnipeg in de provincie Manitoba om precies te zijn. Er was een tussenstop in Minneapolis en na een reis van zo’n vijftien uur zou ik bij mijn nieuwe thuis aankomen.

Ik snakte naar een frisse start; een aantal maanden daarvoor was ik ontslagen uit een psychiatrische jeugdinrichting. Ik had

er een halfjaar doorgebracht en had me met goed gedrag de vrije wereld in weten te bluffen. Mijn thuiskomst verliep niet zoals ik me had voorgenomen. Het plan was om de mavo af te maken, me onberispelijk te gedragen en mijn leven, dat ik voor een deel zelf de vernieling in had geholpen, weer op de rit te zetten. Ik ging drie maanden lang weer naar school, tot ik Veronique leerde kennen.

Zij was drieëntwintig en werkte op een kantoor vlak bij het centraal station. De eerste keer dat ik in de bus naast haar ging zitten had het geregend, ik stapte als een verzopen kat de bus in. Niemand had behoefte aan een kletsnatte puber naast zich, maar Veronique glimlachte en schoof haar leren aktetas op schoot om plaats te maken voor mij.

‘Regent het?’

Ik lachte, zoals ik voor mijn gevoel in jaren niet had gelachen. Ik werd gezien door iemand die mij niet kende en dus ook geen oordeel kon hebben. Het gesprek dat volgde zou het eerste van vele zijn. Ik keek uit naar de busritjes, die mij niet lang genoeg konden duren. Ik maakte Veronique aan het lachen, zij luisterde, informeerde en legde af en toe haar hand op mijn knie als mijn gedachten leken af te dwalen. Soms zat er iemand anders naast haar in de bus, dat ergerde me enorm. Ik probeerde dan in haar gezichtsveld te gaan zitten en gedurende de rit naar het busstation spraken we dan toch, enkel door elkaar aan te kijken.

‘Hoe laat begint je eerste les?’

Ik bladerde in mijn agenda. ‘Halfnegen, aardrijkskunde van meneer Grit. Het enige vak dat ik leuk vind, maar ik ben blijven zitten dus ik ken de stof al.’

‘Zullen we wat drinken in de stationsrestauratie?’

Veronique zei het terloops... spijbelen, ik kreeg een kriebel in mijn buik bij het idee. Het gaf me het gevoel dat ze me niet als een kleine jongen zag.

Een kwartier later zaten we in het restaurant waar de uitstraling van de serveerster net zo flets was als de kleedjes op de vierkante tafels. Reizigers zonder duidelijk einddoel starden voor zich uit, roerden verveeld in een kop koffie, of lazen een stukgelezen krant van een vorige passagier. Veronique en ik dronken thee, we kwamen erachter dat we allebei niet van koffie hielden. Het werd een ochtend die bepalend zou zijn voor het verdere verloop van mijn schoolcarrière.

Naast de busritjes was een bezoek aan de stationsrestaurant een vervolg in onze routine.

Ik spijbelde dagelijks en boog mijn realiteit om tot een waarheid die mijn familie accepteerde.

Zodra Veronique naar kantoor vertrok, stapte ik in de bus naar huis. Een route die ik haatte tot in het diepst van mijn ziel.

Een verkeerde afslag, in combinatie met een moment van onoplettendheid, hadden mij hardhandig kennis laten maken met een wereld waarin volwassenen de dienst uitmaakten. Ik voelde me een marionet. De touwtjes aan mijn ledematen werden bediend door handen die gestuurd werden door lust en geweld. Het enige wat ik zelf mocht bepalen was of ik dat lot lijdzaam zou ondergaan of niet. In de jaren die volgden koos ik ervoor om te vechten. Dit deed ik door mijn knokkels stuk te slaan op muren, deuren en in sommige gevallen mensen.

De busritten en aansluitende koppen thee met Veronique brachten lucht en licht in mijn bestaan. In haar wereld was er geen ruimte voor list en bedrog en kon ik gewoon mezelf zijn. Zodra de bus op de tweebaansweg in de richting van mijn dorp raasde verdween het fijne gevoel, om plaats te maken voor een onbestemd verlangen om te verdwijnen, het liefst voor altijd. Enkele haltes voor mijn huis stapte ik uit en klom over het hek

van de aangrenzende haven. Daar kroop ik in een verlaten kajuitbootje en viel op het wiegen van de golfslag in slaap. Halverwege de middag wandelde ik de laatste kilometers naar huis, waar ik direct doorliep naar mijn slaapkamer. Mijn ouders kregen een mompelende groet en daarmee was de limiet van mijn contact met hen bereikt. Hoe meer ze aandrongen, hoe meer ik mij in mezelf terugtrok, meestal zwijgend, soms ook met verbaal of fysiek geweld. De periode in een psychiatrische jeugd-inrichting had mij geleerd om mijn mond te houden en me zo veel mogelijk te onttrekken aan welke vorm van toezicht dan ook. Wat school betrof hoefde ik mij geen zorgen te maken, zij waren allang blij dat ze mij niet meer zagen. De onrust die ik in de jaren daarvoor had veroorzaakt kon ik wegnemen door een kort briefje aan de directeur te overhandigen.

‘Wat heb je nu weer uitgehaald, Quintin?’

Hij ging ervan uit dat ik uit de les was gestuurd, ik kon het hem niet eens kwalijk nemen.

Geachte heer Bos,

Quintin zal voor onbepaalde tijd niet naar school komen. Zijn persoonlijk herstel zal meer tijd vergen dan eerder gedacht. Voorlopig blijft hij thuis, uiteraard houden we u op de hoogte van zijn progressie.

Met vriendelijke groet,

De handtekening van mijn vader had ik door de jaren heen al zo vaak vervalst dat ik er nauwelijks meer bij nadacht. Meneer Bos las het briefje, kauwde op het pootje van zijn bril en keek mij tot slot onderzoekend aan.

‘Beste jongen, ik wens je veel voorspoed, Gods troost in gebed en ik hoop je snel weer op school te zien.’

Ik schaamde me niet eens voor mijn bedrog en trok een zielig gezicht om mijn terugkomst tot in het oneindige uit te kunnen stellen. Iedere doordeweekse ochtend hield ik vast aan mijn routine waardoor het maanden duurde voor mijn ouders erachter kwamen.

Het was Veronique die een einde maakte aan het wereldrecord spijbelen. Dat deed ze door op een ochtend niet in de bus te zitten, voor mij reden genoeg om de volgende halte weer uit te stappen. Achteraf bleek ze gevelde te zijn door de griep. Geen Veronique? Dan ook geen fictieve schooldag op de gereformeerd vrijgemaakte mavo. Ik wandelde terug naar huis in de wetenschap dat mijn ouders nog in bed zouden liggen. Dat bleek niet het geval: toen ik de achterdeur opende om naar binnen te sluipen, stond mijn vader in de keuken. De koffie die hij zojuist had ingeschonken bleef staan en het telefoongesprek met school dat volgde was voor iedereen, behalve mijzelf, verwarrend. Ze waren stomverbaasd en hun tientallen vragen had ik beantwoord met zwijgen. De koffie was koud geworden en werd met een woest gebaar in de gootsteen gegooid, het zorgde voor bruine spettertjes op de tegeltjes boven het aanrecht.

Mijn moeder zat aan de keukentafel en wreef over haar voorhoofd om een opkomende migraineaanval te smoren, terwijl mijn vader, met zijn vingers in zijn baard, op zoek ging naar antwoorden.

‘We weten het niet meer, Quintin...’

Mijn moeders stem klonk vreemd berustend; terwijl ze het zei bleef haar hoofd in haar handen rusten, moegestreden. Vroeger konden ze nog weleens boos worden, soms wanhopig, zich afvragend wat ze toch verkeerd hadden gedaan en met mij aan moesten.

De opname in de jeugdinrichting was een noodgreep geweest, waarvan mijn ouders gevoelsmatig wisten dat het niet de juiste plek voor mij was. Het telefoontje dat een halfjaar later volgde kwam dan ook als een opluchting.

‘U mag uw jongen op komen halen, we kunnen niets meer voor hem betekenen.’

Mijn ouders en de rest van de familie hoopten, net als ik, op een schone lei. Het gevoel van onmacht bleek sterker dan mijn wens om weer een deel van het gezin te zijn. Mijn familie zou voor altijd bestaan uit vier plus een.

De dagen na het uitkomen van mijn bedrog bleven in stilte gehuld. Ik vond dat het minst erg van iedereen. Ik sloop ’s nachts het huis uit en wandelde urenlang door het dorp. De stem van Freddie Mercury drong via mijn koptelefoon mijn gedachten binnen. Naar school gaan hoefde ik niet meer, mijn ouders hadden het opgegeven. Ineens mocht ik zonder smoesjes in bed blijven liggen. Ik miste mijn gesprekken met Veronique, maar geen school betekende ook geen buskaart en dus belde ik haar af en toe stiekem. Dat was leuk, ook al was het niet helemaal hetzelfde. Er kwam een bepaald ritme in mijn bestaan dat mijn ouders op de zenuwen ging werken. Overdag lag ik als een zoutzak op de bank of mijn bed, in de avond kwam ik pas tot leven. Dat ik te bang was om te slapen wilde ik ze niet vertellen.

Op een woensdag aan het begin van de middag liep ik slaapdrunken de woonkamer binnen. Mijn Friese oma zat op de stoel met een breiwerk op haar schoot.

‘Dag jonkje, je bent er vroeg bij...’

Ze zei het zonder op te kijken, de lach in haar stem kon ze niet voor mij verbergen.

‘Goedemorgen beppe, wat doet u hier nou?’

Ze hield de trui in wording omhoog en keek me over de col met kritische blik aan.

‘Even omdraaien, voor de maat.’

Ik deed wat me gevraagd werd en voelde haar handen voor een kort moment op mijn schouders rusten.

‘Je bent eigenlijk al geen jonkje meer.’

Ik draaide me om en keek in de ogen van de vrouw die, samen met mijn opa, zo bepalend was geweest voor de fijne momenten in mijn jeugd. De rimpeltjes rond haar ogen leken op spinnenwebben die de herinneringen aan een geleefd leven probeerden vast te houden.

‘Wat zou je het allerliefste willen?’

Haar vraag bracht me van mijn stuk. Ik durfde mijn diepste wens niet uit te spreken omdat ik wist dat je de doden niet uit de hemel mocht wensen. Een groter egoïsme was immers niet denkbaar. Mijn opa overleed in het ziekenhuis. Onderweg naar de hemel nam hij als bagage de belofte om mijn vertrouwen niet te beschamen met zich mee. Ik hoopte dat God het hem daarvoor niet te moeilijk had gemaakt.

Ik keek mijn oma aan en haalde mijn schouders op. Daar nam ze geen genoegen mee en ze tikte met haar wijsvinger op mijn neus.

‘Nee jonkje, vertel, wat is je grootste wens?’

‘Ik wil ergens heen waar niemand me kent, waar ik opnieuw kan beginnen!’

Ze staaarde een moment voor zich uit, knikte mij toe en nam het breiwerk weer in haar handen.

‘Ga buiten een frisse neus halen, het is prachtig weer. Dan kan ik met heit en mem praten en deze trui voor je afmaken.’

Toen ik wegliep klonk het getik van de breinaalden alsof ze een duel op leven en dood uitvochten.

Net als destijds bij mijn opname in de inrichting, leek ook nu alles in een stroomversnelling te komen. De dominee van onze

kerk kende een gezin in het buitenland dat mij wel op wilde nemen, ik zou daar naar school kunnen gaan. Mijn gastgezin was een Nederlandse familie die vijftien jaar geleden was geëmigreerd.

Een aantal weken later zat ik op de slaapkamer van mijn ouders te wachten op een telefoontje vanuit Canada. Nadat ik mij had voorgesteld werd mijn Engels direct aan een test onderworpen. De man aan de telefoon heette Heres Decker, hij was directeur van een middelbare school en deed vrijwilligerswerk namens de kerk. Iets in zijn stemgeluid bezorgde mij koude rillingen. We belden die dag een halfuur en we zouden in de weken die volgden nog een aantal keren met elkaar spreken. We hadden het tijdens die gesprekken over de gebruiken van het land en de huisregels van de familie Decker.

Veronique wilde voor mijn vertrek nog een keer afspreken. Dat deden we door samen naar de bioscoop te gaan. We gingen naar *The Lion King*. Ik had tegen mijn ouders gezegd dat ik naar mijn beste vriend ging. De zoveelste leugen uit mijn mond. Van de film kan ik me weinig herinneren, ik zat langer naast haar dan tijdens welke busrit dan ook, en een betere invulling van de avond kon ik mijzelf niet wensen.

Op de terugweg wilde ik geen afscheid nemen, dat had ik de laatste jaren al te vaak moeten doen. De kus op mijn wang gloeide nog uren na.

Tijd om daarover verdrietig te zijn kreeg ik niet. Er moesten spullen worden gekocht voor mijn grote oversteek. Ik voelde mij onoverwinnelijk met mijn spiksplinternieuwe legerkisten. Op de dag dat ik ze had gekocht vulde ik ze met natte kranten om de juiste pasvorm te garanderen. Ze zouden volstrekt nutteloos blijken in de arctische temperaturen van een Canadese winter.

‘Wat vind je van deze?’

Ik stond met mijn moeder bij de Scapino in Dokkum. Ze had een paars skipak met knalroze binnenkant vast. Ik trok een bedenkelijk gezicht en gluurde naar een minder opvallende versie. Mijn moeder zag mij loeren en kwam direct met een argument waar geen kruid tegen gewassen bleek.

‘We nemen deze, die is in de aanbieding!’

Hoewel ik het dure vliegticket van mijn oma had gekregen, was deze hele onderneming nog best prijzig. Kostgeld voor de familie Decker, een nieuwe koffer en kleding die beter bestand was tegen een kou waar ik me nog absoluut geen voorstelling van kon maken. Het skipak zou me enorm doen opvallen en dat was juist wat ik niet wilde. Het donkerblauwe, met de strepen van het Adidas-logo, liet ik voor wat het was en ik nam de fluorescerende variant mee de paskamer in.

Ik keek in de spiegel: mijn armen kon ik niet strak langs mijn lichaam houden en ik leek twintig kilo zwaarder dan de vijftien-zestig die de weegschaal aangaf. Eén ding was zeker, mijn nieuwe outfit was warm. Het zweet druppelde over mijn voorhoofd, precies op dezelfde manier zoals nu in het vliegtuig.

Ik keek het gangpad af omdat ik contact wilde maken met mijn stewardess, wat mislukte. Mijn zicht werd belemmerd door een beige pantalon van een grote man.

Net als ik zweette hij ook, hij veegde zijn voorhoofd met een zakdoek af. Dat deed hij heel knap, want tussen de pink en ringvinger van zijn linkerhand hield hij ook nog zijn vliegticket vast. De zakdoek was wit met een blauw randje. Toen mijn opa nog leefde had hij er ook zo een, die gebruikte hij alleen als hij naar de kerk ging. Zondags snot verdiende blijkbaar een witte zakdoek met een mooie rand, doordeweeks snoot hij zijn neus door met zijn vinger het ene neusgat dicht te duwen en krachtig door het andere gat uit te blazen.

Ik vermoed dat de meneer die ik door het gangpad zag hobbelen enkel zondagse varianten had. Ondanks zijn enorme postuur had hij iets chics. Hij schoof de katoenen stof in zijn broekzak en keek op het ticket. Onze blikken kruisten elkaar, de twee stoelen naast mij waren leeg en deze man kon ze allebei met gemak vullen. Hij keek naar de nummers boven de bagagevakken en knikte mij toe.

‘Volgens mij ben ik je medereiziger, jonge vriend.’

Ik liet hem mijn ticket zien en hij, op zijn beurt, dat van hem.

‘Ik heb eigenlijk een kaartje voor bij het raam, als u daar liever wilt zitten is dat goed, hoor.’

‘Je hebt zeker nog niet eerder gevlogen?’

Ik vertelde hem dat het inderdaad mijn eerste keer was en dat ik best nerveus was. De man stak zijn hand uit en de mijne verdween volledig in die van hem.

‘Mijn naam is meneer Welkoop, jij mag Dennis zeggen.’

Ik veerde overeind en vertelde hem dat de beste voetballer uit mijn dorp ook Dennis heette en dat mijn naam Quintin was.

‘Aangenaam kennis te maken, kerel. Zullen we het als volgt doen? Jij zit tijdens het opstijgen bij het raam, als je daarna nog steeds wilt ruilen vind ik dat wel fijn.’

Ik knikte, tenslotte had het gangpad een enorm voordeel, namelijk dat ik naar de pantybenen kon kijken.

‘Fijn, dat is dan afgesproken, gaan we het straks nog even over je outfit hebben, oké?’

Dennis installeerde zich en nam een aantal boeken uit zijn tas. Hij bestudeerde ze zorgvuldig, om uiteindelijk een exemplaar naast zich op de stoel te leggen. Ik keek met een schuin oog naar de titel.

‘Lees je graag? Dit boek heb ik van mijn zus geleend, ze is een groot bewonderaar van deze schrijver. Ik ken hem nog niet,

volgens haar heeft hij een “heerlijke pen”.

Dennis drukte mij het boek in handen zodat ik het goed kon bestuderen. Het laatste boek dat ik had gelezen was *Oorlog zonder vrienden* van Evert Hartman, een kinderboek.

Het omslag was roze en lichtblauw, de twee kleuren werden gescheiden door het blote lichaam van een vrouw. De naam van de schrijver bedekte haar ronde vormen in zachtgele letters, alsof hij haar naaktheid wilde afschermen tegen de ongewenste blikken van toevallige passanten.

De titel van het boek was een verwijzing naar zijn eigen naam. Ik vond het bijzonder dat iemand een boek over zichzelf durfde te schrijven en las aandachtig de achterkant van het boek.

‘Ik laat jou straks nog wel een stukje lezen, tenslotte hebben we een lange vlucht voor de boeg, eerst wil ik er zelf graag in beginnen.’

Ronald Gipharts roman *Giph* werd door Dennis voorzichtig uit mijn handen getrokken en hij begon geconcentreerd te lezen. Ik rommelde in mijn tas met cassettebandjes en koos voor *The Eagles*.

Een van de twee gitaristen van de band, Don Felder, had nog niet zijn eerste noten gespeeld of Dennis tikte mij op mijn schouder. Ik drukte op ‘stop’ en spoelde een aantal seconden terug, ik hield er niet van om halverwege een liedje te beginnen en misschien zou ik toch in het boek mogen lezen. Ik keek hem vragend aan.

‘Irritant hè, als mensen je storen, sorry daarvoor. Ik vergat het je bijna te vragen, wat is het verhaal achter ’s werelds meest oncomfortabele reisoutfit?’

Ik plukte verlegen aan mijn broek en dacht aan de koffer die ik gisteravond voor de zoveelste keer had in- en uitgepakt. Hoezeer ik ook mijn best had gedaan, het lukte me niet om al mijn

kleding mee te krijgen. Mijn broer opperde een extra plastic tas mee te nemen, ik had mijn twijfels of dat wel was toegestaan. Bovendien had mijn moeder de grootste koffer gekocht die er te vinden was en de nieuwe kleding thuis laten was geen optie.

's Nachts had ik een oplossing bedacht voor het gebrek aan ruimte. Bij het opstaan keek ik voor de laatste keer vanuit mijn raam naar de achtertuin. Het had gevroren en rijp bedekte het grasveld. Ik knikte tevreden omdat mijn idee door dit winterweer minder gek overkwam. In een vloeiende beweging trok ik de rits van de koffer dicht. Ik liep naar beneden en zag mijn ouders klaarstaan om mij naar Schiphol te rijden. Mijn vader bekeek mij van top tot teen.

'Je veter zit los.'

Hij wees naar mijn linkerkist. Moeizaam bukte ik om de veter met een dubbele knoop vast te snoeren. De onderkant van mijn broekspijp bestond uit een dikke laag elastiek die ik over het zwarte leer schoof. Het zag er niet uit, dat voelde ik en was af te lezen aan de gezichten. Gelukkig zei niemand er iets van. Het afscheid op Schiphol was kort. Niet omdat we boos op elkaar waren, maar omdat ik zo snel mogelijk aan mijn nieuwe leven wilde beginnen.

De meewarige blikken van het personeel bij de incheckbalie en de douane nam ik voor lief. Mijn koffer en ik namen afscheid van elkaar toen hij op de lopende band naar de buik van het vliegtuig verdween.

'... en daarom heb ik het nu zo warm.'

Dennis sloeg zich bulderend van het lachen op zijn knieën en trok zijn zondagse zakdoek tevoorschijn om zijn tranen te drogen.

'En dus besloot jij vanochtend om in je skipak een reis van vijftien uur aan te gaan zodat je alles in je koffer kwijt kon? Kerel,

wat een geweldig verhaal. Zodra we opgestegen zijn zorg ik ervoor dat jij wat te drinken krijgt.’

Ik knikte opgelucht en veegde een zweetdruppel van mijn neus. Op exact hetzelfde moment reed het vliegtuig naar de taxibaan: we zouden ieder moment kunnen vertrekken.